Šīs lapa ir mašīntulkota [Saite]. *Mašīntulkojumos var būt kļūdas, kas var mazināt skaidrību un precizitāti; Ombuds neuzņemas atbildību par neatbilstībām. Lai iegūtu visuzticamāko informāciju un juridisko precizitāti, lūdzam skatīt šādus dokumentus. avota versija angļu valoda ir norādīta iepriekš. Lai iegūtu plašāku informāciju, lūdzam skatīt mūsu* valodu un tulkošanas politiku [Saite].

Lēmums par Eiropas Komisijas atteikumu nodrošināt publisku piekļuvi neoficiālam nolīgumam ar Gambiju par migrantu atgriešanu (lieta 1271/2022/MIG)

Lēmums
Lieta 1271/2022/MIG - **Uzsākta {0}** 15/07/2022 - **Lēmums par {0}** 01/09/2022 - **Iesaistītā iestāde** Eiropas Komisija (Nav konstatēta kļūda pārvaldībā) |

Lieta attiecās uz pieprasījumu nodrošināt publisku piekļuvi dokumentiem, kas saistīti ar neoficiālu vienošanos par neatbilstīgo migrantu atgriešanu un atpakaļuzņemšanu, ko ES noslēdza ar Gambiju. Komisija atteica piekļuvi, apgalvojot, ka izpaušana varētu kaitēt starptautiskajām attiecībām.

Ombuda izmeklēšanas grupa pārbaudīja strīdīgo dokumentu, kā arī — paralēlas izmeklēšanas kontekstā — piecus līdzīgus nolīgumus ar citām trešām valstīm un saistītos dokumentus. Pamatojoties uz šīm pārbaudēm un ņemot vērā plašo rīcības brīvību, kāda ir ES iestādēm, ja tās uzskata, ka sabiedrības intereses saistībā ar starptautiskajām attiecībām ir apdraudētas, ombuds konstatēja, ka Komisijas lēmums atteikt piekļuvi nav acīmredzami nepareizs. Ņemot vērā to, ka sabiedrības intereses nevar aizstāt ar citām sabiedrības interesēm, kas tiek uzskatītas par svarīgākām, ombuds slēdza lietu, konstatējot, ka nav administratīvas kļūmes. Tomēr viņa norādīja, ka būtu jādara viss iespējamais, lai pārliecinātu sabiedrību, ka migrantu pamattiesības ir pietiekami aizsargātas un šajā procesā ir ieviesti pienācīgi aizsardzības pasākumi.

Sūdzības priekšvēsture

1. ES un tās dalībvalstis ir izveidojušas kopīgus noteikumus [1] , lai pārvaldītu neatbilstīgo migrantu atgriešanu viņu izcelsmes valstī. Šajā sakarā ES sadarbojas ar neatbilstīgo migrantu izcelsmes valstīm, izmantojot atpakaļuzņemšanas nolīgumus. Tie ir juridiski saistoši nolīgumi, kuros noteikti pienākumi un procedūras abām pusēm attiecībā uz tādu migrantu

atpakaļuzņemšanu, kuriem nav tiesību uzturēties ES.

2. Tā kā dažas trešās valstis nevēlējās noslēgt oficiālu atpakaļuzņemšanas nolīgumu, ES 2016. gadā sāka sarunas ar trešām valstīm par neformāliem, nesaistošiem "pasākumiem" atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā. Kopš tā laika ES ir noslēgusi sešas šādas vienošanās [2] .

3. Sūdzības iesniedzējs 2021. gada martā iesniedza Eiropas Komisijai pieprasījumu [3] par publisku piekļuvi ES neoficiālajam atpakaļuzņemšanas nolīgumam ar Gambiju.

4. Komisija atteicās sniegt piekļuvi pieprasītajam dokumentam, pamatojoties uz vajadzību aizsargāt sabiedrības intereses saistībā ar starptautiskajām attiecībām [4] . Komisija apgalvoja, ka izpaušana apdraudētu ES un tās dalībvalstu attiecības ar Gambiju un apdraudētu iespējamas turpmākas sarunas par līdzīgiem nolīgumiem ar citām trešām valstīm.

5. Sūdzības iesniedzējs 2021. gada aprīlī lūdza Komisiju pārskatīt savu lēmumu atteikt piekļuvi (iesniedzot "apstiprinošu pieteikumu") un atklāt vismaz daļu no vienošanās.

6. 2021. gada septembrī Komisija apstiprināja savu lēmumu atteikt piekļuvi.

7. Neapmierināts, sūdzības iesniedzējs 2022. gada jūlijā vērsās pie ombuda.

Izmeklēšana

8. Ombuds sāka izmeklēšanu par Komisijas lēmumu atteikt publisku piekļuvi neoficiālajai kārtībai par migrantu atgriešanu un atpakaļuzņemšanu starp ES un Gambiju.

9. Izmeklēšanas gaitā ombuda izmeklēšanas grupa pārbaudīja strīdīgo vienošanos. Ombuds arī deva Komisijai iespēju sniegt papildu viedokļus, bet nesaņēma nevienu.

10. Paralēli veicot izmeklēšanu [5] attiecībā uz ES Padomi, Ombuda izmeklēšanas grupa pārskatīja arī visus neoficiālos atpakaļuzņemšanas nolīgumus, ko ES ir noslēgusi kopš 2016. gada, kā arī vairākus dokumentus, kas saistīti ar sarunām, kuru rezultātā tie tika pieņemti.

Izvirzītie argumenti

11. Sūdzības iesniedzējs būtībā apgalvoja, ka, ņemot vērā vienošanās kontekstu un apstākļus, kā arī tajā iesaistīto pušu rīcību, ir jāpieņem, ka vienošanās ir paredzēta kā juridiski saistoša. Tāpēc tas būtu jāpublicē ES Oficiālajā Vēstnesī.

12. Sūdzības iesniedzējs arī apgalvoja, ka šajā gadījumā nevar piemērot izņēmumu sabiedrības interešu aizsardzībai saistībā ar starptautiskajām attiecībām. Viņa norādīja, ka Komisija apgalvo, ka attiecīgajai kārtībai ir tikai procesuāls raksturs. Tomēr, viņasprāt, tikai materiāltiesiska vienošanās varētu pamatot minētā izņēmuma izmantošanu.

13. Turklāt sūdzības iesniedzējs uzskatīja, ka sabiedrības intereses saistībā ar starptautiskajām attiecībām būtu vajadzējis izsvērt un vajadzību pietiekami aizsargāt migrantu pamattiesības, un pauda bažas par iespējamu šādu garantiju trūkumu. Sūdzības iesniedzējs piebilda, ka vienošanās izpaušana stiprinātu ES veikto pasākumu leģitimitāti.

14. Komisija norādīja, ka attiecīgais nolīgums ir noslēgts saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 17. panta 1. punktu un ka tā mērķis nav radīt juridiskus pienākumus. Drīzāk tā *"izveidoja strukturētu un paredzamu sadarbības mehānismu (..) savu valstspiederīgo atgriešanai. Tajā ir iekļauta praktiska informācija par atgriešanas un atpakaļuzņemšanas procedūru, piemēram, apraksts par piemērojamiem pasākumiem un termiņiem to trešo valstu valstspiederīgo identificēšanai, kuri nelikumīgi uzturas ES, ceļošanas dokumentu izsniegšana un atgriešanas operāciju organizatoriskie aspekti."*

15. Komisija apgalvoja, ka Gambijas sadarbība bija brīvprātīga un politiski ļoti sensitīva un ka, ņemot vērā vienošanās nesaistošo raksturu, tās īstenošana ir atkarīga no Gambijas iestāžu vēlmes ievērot saskaņoto praksi.

16. Komisija secināja, ka informācijas izpaušana varētu izraisīt nopietnu un postošu uzticības zudumu attiecībām ar Gambiju atpakaļuzņemšanas jomā un ārpus tās. Komisija piebilda, ka šis risks ir reāls. Piemēram, agrāk cita valsts bija atteikusies pabeigt un īstenot līdzīgu vienošanos pēc tam, kad sabiedrība bija uzzinājusi par notiekošajām sarunām.

17. Visbeidzot, Komisija apgalvoja, ka izpaušana varētu apdraudēt ES nostāju sarunās attiecībā uz citiem atpakaļuzņemšanas pasākumiem.

Ombuda novērtējums

18. ES iestādēm ir plaša rīcības brīvība, nosakot, vai dokumenta publiskošana kaitētu sabiedrības interesēm, kas aizsargātas saskaņā ar 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu ES tiesību aktos par publisku piekļuvi dokumentiem (Regula 1049/2001), piemēram, starptautisko attiecību aizsardzību [6] .

19. Tādējādi ombuda veiktās izmeklēšanas mērķis bija noskaidrot, vai Komisijas vērtējumā, ar kuru tā pamatoja savu lēmumu atteikt piekļuvi attiecīgajam atpakaļuzņemšanas režīmam, ir pieļauta acīmredzama kļūda.

20. Šajā nolūkā Ombuda izmeklēšanas grupa pārbaudīja šo dokumentu. Paralēlas izmeklēšanas dēļ [7] izmeklēšanas grupa varētu arī salīdzināt attiecīgās vienošanās saturu ar citu neoficiālu atpakaļuzņemšanas nolīgumu saturu, ko ES ir noslēgusi. Pamatojoties uz šajās pārbaudēs iegūto informāciju, ombuds uzskata, ka nav acīmredzami nepareizi, ja Komisija uzskata, ka izpaušana varētu kaitēt sabiedrības interesēm saistībā ar starptautiskajām attiecībām.

21. Konkrēti, pēc atpakaļuzņemšanas pasākumu satura pārskatīšanas ombuds, piemēram, apstiprināja, ka ES ir īstenojusi diferencētu pieeju attiecībā uz dažādām attiecīgajām atgriešanas valstīm. Tāpēc ombuds uzskata, ka Komisijas viedoklis ir pamatots, ka izpaušana apdraudētu ES nostāju sarunās gan notiekošajās, gan turpmākajās sarunās un ka tā apdraudētu atgriešanas valstu vēlmi sadarboties.

22. Ņemot vērā strīdīgajā nolīgumā ietvertās informācijas sensitīvo raksturu, ombuds arī uzskata, ka Komisija sūdzības iesniedzējam ir sniegusi pienācīgu pamatojumu savam lēmumam atteikt piekļuvi.

23. Sabiedrības intereses, kas aizsargātas saskaņā ar Regulas 1049/2001 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu, nevar aizstāt ar citām sabiedrības interesēm, kas tiek uzskatītas par nozīmīgākām. Tas nozīmē, ka, ja iestāde uzskata, ka izpaušana varētu apdraudēt kādu no šīm interesēm, tai ir jāatsaka piekļuve. Tādējādi, lai gan sūdzības iesniedzēja pauda nopietnas bažas par migrantu pamattiesībām, viņas argumenti par labu sevišķām sabiedrības interesēm atklātībā nevar tikt ņemti vērā.

24. Tas pats attiecas uz strīdīgā dokumenta raksturu. Tomēr ombuds norāda, ka vienošanās pēc būtības nav saistoša, kas skaidri izriet no tās satura.

25. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ombuds uzskata, ka Komisijai bija pamats atteikt publiskas piekļuves piešķiršanu. Tomēr, ņemot vērā sūdzības iesniedzēja paustās bažas (sk. 13. punktu), būtu jādara viss iespējamais, lai pārliecinātu sabiedrību, ka migrantu pamattiesības ir pietiekami aizsargātas un šajā procesā ir ieviesti atbilstoši aizsardzības pasākumi.

Secinājums

Pamatojoties uz izmeklēšanu, ombuds slēdz šo lietu ar šādu secinājumu:

Eiropas Komisija nav pieļāvusi administratīvas kļūmes, atsakot piekļuvi attiecīgajam neoficiālajam atpakaļuzņemšanas režīmam.

Sūdzības iesniedzējs un Komisija tiks informēti par šo lēmumu **.**

Emily O'Reilly Eiropas ombuds

Strasbūrā, 2022. gada 1. septembrī

[1] 2008. gada 16. decembra Direktīva 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas

nelikumīgi (“Atgriešanas direktīva”): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008L0115&qid=1606153913679 [Saite].

[2] Ar Afganistānu, Bangladešu, Etiopiju, Gambiju, Gvineju un Kotdivuāru.

[3] Saskaņā ar Regulu 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32001R1049 [Saite].

[4] Saskaņā ar Regulas 1049/2001 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

[5] Lieta 815/2022/MIG par ES Padomes atteikumu piešķirt publisku piekļuvi dokumentiem par neformālu vienošanos ar trešām valstīm par migrantiem, kas atgriežas (atpakaļuzņemšanas nolīgumi): https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/61589 [Saite].

[6] Sk., piemēram, Vispārējās tiesas 2018. gada 11. jūlija *spriedumu ClientEarth/Komisija* , T-644/16: http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203913&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir [Saite].

[7] Skatīt 5. zemsvītras piezīmi iepriekš.